

MEEDE 1.1. VÄIKETOOTMISE JA TEENUSTE ARENDAMINE

1. Meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus
Enamus TASi piirkonna omavalitsustest on olukorras, kus rahvaarv väheneb ja vananeb ning surve tööelisele elanikkonnale kasvab. Kohapealseid kõrge lisandväärtusega ettevõtteid on vähe, millest tulenevalt on ka hästitasustatud töökohtade pakkumine väike. Samas on piirkonnal potentsiaali ettevõtluse arendamisel, eelkõige kohaliku ressursi kasutamisel ning turismis, mille võimalused pole tänaseks piisavalt hästi äriselt rakendatud. Tartumaa ressursiuuringute tulemustega saab tutvuda Tartumaa Arendusseltsi kodulehel www.tas.ee. Väljakutsete leevendamiseks ning tasakaalustatud arengu tagamiseks on vajalik kohaliku ettevõtluse areng lähtuvalt olemasolevast potentsiaalist ning väliskeskkonna võimalustest.
2. Meetme eesmärk
TASi piirkonnas on nutikas ja spetsialiseerunud ettevõtlus.
3. Toetatavad tegevused
1) Kohalikul ressursil baseeruvate toodete ja teenuste arendamine: kohaliku loodusressursi ärinte arendamine, sh vastav tootearendus, turundus jms. 2) Kohaliku toidu töötlemine ja arendamine: aiandus- ja põllumajandussaaduste väärimine, turundus jms.
4. Abikõlblikud kulud
- Väiketootmise ja -töötlemise ning teenuste arendamiseks vajalikud investeeringud ehitistesse, taristusse, sisustusse, seadmetesse, vahenditesse ja inventari (<u>sealhulgas patendi, litsentsi, autoriõiguse ja kaubamärgi omandamine</u>) - Investeeringuprojektiga otseselt seotud nn toetavate pehmete tegevuste teostamine (koolitused, turundustegevused, <u>uuringud</u> jms). Nn pehmed tegevused on võimalikud ainult ühis- ja teadmussiirde projektide korral - Innovaatiliste ühisprojektide teostamine tootearenduseks jms - Ehitise ehitamise ja parendamise kulude ning taristuinvesteeringute osaks võivad olla ka kavandatava ehitise projekteerimistööd, omanikujärelevalve ja muinsuskaitselise järelevalve tegemise kulud - Projekti juhtimise kulud (ainult ühis- ja teadmussiirde projektide korral) Toetust saavad projektid peavad olema jätkusuutlikud, nn poolikuid projekte, st selliseid projekte, mis pärast elluviimist jäävad ootama järgmise etapi rahastamist, ei toetata. Investeeringud tuleb teostada TASi piirkonnas.
5. Mitteabikõlblikud kulud

- Ainult nn pehmeid tegevusi sisaldavad projektid (v.a ühisprojekti ja teadmussiirde projekti korral)
- Investeeringuga otseselt mitteseotud pehmed tegevused (üldharivad koolitused jms) v.a ühisprojekti korral
- Kõik muud Leader-meetme poolt välistatud mitteabikõlblikud tegevused ja -kulud

6. Toetuse saajad

- Mikroettevõtted (osaühingud, aktsiaseltsid, täisühingud, usaldusühingud, tulundusühistud, füüsilisest isikust ettevõtjad)
- Kolmanda sektori organisatsioonid (MTÜd, SAd)

7. Kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale (sh. dokumendid, mida peab projektitoetuse taotleja esitama taotluse esitamisel)

Projektitoetuse taotleja täidab PRIA e-keskkonnas projektikirjelduse vormi ning esitab sama keskkonna kaudu TASile järgmised dokumendid:

- ~~toetatava tegevuse ja kavandatava investeeringu eeldatava maksumuse arvestus kululiikide kaupa, välja arvatud juhul, kui projektitaotluse esitab ühisprojekti taotleja, kelle eelarve on esitatud tegevuskavas;~~
- ehitise puhul kavandatava ehitise **maksumuse eelarve** vastavalt Leader-määruse § 19 lõike 9 punkt 5 nõuetele; ~~Eelarve esitatakse MS Exceeli tarkvaraga töödeldavas vormingus, mis on avaldatud PRIA kodulehel~~
- ehitise puhul, ~~mille ehitamiseks taotletakse toetust alates 30 000 eurost, väljavõte põhiprojekti joonistest koos põhiprojekti seletuskirjaga väljavõte ehitusprojekti joonistest koos ehitusprojekti seletuskirjaga~~ juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks; ~~ehitise puhul, mille ehitamiseks taotletakse toetust alla 30 000 euro, väljavõte eelprojekti joonistest koos eelprojekti seletuskirjaga~~ juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks;
- äriühingu puhul ~~taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta~~ kinnitatud **majandusaasta aruanne, de** või kontserni puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta kinnitatud **majandusaasta konsolideeritud aruande** äraakiri, kui nimetatud aruanded mille äriregistrile esitamise tähtaeg on saabunud, juhul kui taotlejal on kohustus esitada äriregistrile majandusaasta aruanne ja see ei ole kättesaadavad äriregistrist;
- kui tegemist on ühisprojektiga, esitab taotleja **ühisprojekti tegevuskava**;
- **projekti juhi elulookirjeldus**, kui taotletakse toetust projekti juhtimise kulude kohta;
- **ärakiri dokumendist**, mis tõendab, et kavandatav ehitis, mida ehitatakse või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks (ettevõtjal kolmeks) aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest. Uue hoone püstitamise korral peab kavandatava hoone alune maa olema projektitoetuse taotleja omandis või peab sellele maale olema projektitoetuse taotleja kasuks seatud hoonestusõigus.

Projektitoetuse taotleja täidab TASi e-keskkonnas projektikirjelduse vormi ning esitab sama keskkonna kaudu TASile järgmised dokumendid:

- **volitus**, kui projekti juht on volitatud esindaja;

- **hinnapakkumused (-pakkumused);**
- **ehitusloa või ehitusteatise ära**kiri, kui vastava loa või teatise saamine on ehitusseadustiku kohaselt nõutav;
- kui investering tehakse taotlejale mittekuuluval maa-alal, siis **ärakiri dokumendist**, mis tõendab, et taotlejal on õigus tehtavat investeringut kasutada antud maa-alal vähemalt viis **(ettevõtjal kolm)** aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
- mitte varasema kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud kuu esimese kuupäeva seisuga MTÜ liikmete nimekiri, v.a usulised ühendused; SA esitab **asutajate ja nõukogu liikmete nimekirja***;
- **eelmise majandusaasta tulude jaotus**, millest nähtub avaliku sektori (riigi, kohaliku omavalitsuse või nende ühenduse, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku) toetuse osakaal*;
- **äriplaan;**
- teadmussiirde puhul **taotleja (koolituse või muu teadmussiirde ja teavituse osutaja) CV ja planeeritavate teadmussiirde tegevuste programm.**

Teadmussiirde puhul peab taotleja taotluses ära põhjendama TASI tegevuspiirkonnale koolitus- ja teavitustegevusest saadava kasu ning tegevuspiirkonna vajaduse nimetatud koolituse osas, kirjeldama osalejate valiku printsiibid ning esitama planeeritavate teadmussiirde tegevuste programmi. ~~Samuti peab koolitaja esitama asjakohast suutlikkust tõendavas dokumendis andmed asjakohase töökogemuse või koolituskogemuse viimase kolme aasta kohta.~~

Muud nõuded projektitoetuse taotlejatele tulenevad TASI töökorra „Leader-meetme raames antava projektitoetuse taotlemise ja taotluste menetlemise kord“ ja Leader-määrusest.

*Antud dokumentide esitamine on vajalik, et selgitada välja, kas taotleja on hankija Riigihangete seaduse (RHSi) mõistes. RHS §540 lg 1 kohaselt peab hanke korda järgima:

1. MTÜ, mille liikmetest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik ning riik või riigiasutus;
2. SA, mille üheks asutajaks on riik või mille asutajatest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik või mille nõukogu liikmetest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik ning riik või riigiasutus;
3. RHS §540 lg 2 kohaselt peab hanke korda järgima juriidiline isik, keda põhiliselt rahastatakse avalikust sektorist.

8. Toetuse maksimaalne suurus ja määr

Maksimaalne toetussumma on 70 000 eurot, minimaalne toetussumma 2500 eurot.

Toetuse maksimaalne määr on kuni 50% abikõlblikest kuludest, välja arvatud allpool toodud juhtudel.

- Teadmussiirde projekti elluviimiseks antakse toetust kuni 90% toetatava tegevuse abikõlblikest kuludest.
- Taristuinvesteeringu, välja arvatud uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks projektitoetuse taotlemise korral antakse projektitoetust kuni 60% investeeringu abikõlblikest kuludest.
- Uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks antakse projektitoetust kuni 90% abikõlblikest kuludest.
- Mootorsõiduki, maastikusõiduki ja veesõiduki ostmiseks ja liisimiseks projektitoetuse taotlemise korral antakse toetust kuni 30% investeeringuobjekti abikõlblikest kuludest.

9. Viide sihtvaldkonnale

Sihtvaldkond 6A: tegevusvaldkondade mitmekesistamise, väikettevõtete loomise ja arendamise ning töökohtade loomise hõlbustamine.

Sihtvaldkond 3A: toormetootjate konkurentsivõime parandamine nende parema integreerimise abil põllumajanduslike toiduainete tarneahelasse kvaliteedikavade kaudu, mis annavad põllumajandustoodetele lisaväärtuse, kohalike turgude edendamise ja lühikeste tarneahelate ning tootjarühmade ja -organisatsioonide ning tootmisharudevaheliste organisatsioonide kaudu.

Sihtvaldkond 1A: innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades.

10. Strateegia meetme indikaatorid ja sihttasemed

Mõjuindikaator: Toetatud ettevõtete käibe muutus.

o Eesmärk iga ettevõtte puhul: käibe kasv vähemalt 20% kahe aasta jooksul alates projekti lõppemisest.

o Allikas: toetatud ettevõtete majandusaasta aruanded (2 korda perioodi jooksul).

Tulemusindikaator: Loodud töökohtade arv.

o Eesmärk strateegiaperioodiks kokku: 35 uut töökohta.

o Allikas: projektitaotlused (iga-aastaselt); rahastatud projektide mõju uuring (2 korda perioodi jooksul).

Väljundindikaator: Uute/parendatud kohalikul ressursil baseeruvate toodete ja teenuste arv.

o Eesmärk strateegiaperioodiks kokku: piirkonnas on kokku 50 uut/parendatud toodet/teenust*.

o Allikas: projektitaotlused (iga-aastaselt); rahastatud projektide mõju uuring (2 korda perioodi jooksul).

* Eesmärgiks on, et iga meetme 1.1 projekt peab kaasa tooma kas uue toote/teenuse või olulisel määral parendatud olemasoleva toote/teenuse. Projektid, mis näitajasse ei panusta, rahastamisele ei kuulu.

11. Projektitoetuse taotluste hindamiskriteeriumid

1) Meetmespetsiifilised hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 40%), sh:

1.1. Projekti panus strateegia meetmespetsiifilise eesmärgi täitmisele (10%)

1.2. Projekti mõju meetme indikaatorite täitmisele (30%)

2) Universaalsed hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 60%), sh:

2.1. Projekti ja eelarve põhjendatus (20%)

2.2. Projekti tulemuslikkus ja elujõulisus (10%)

2.3. Taotleja suutlikkus projekti teostamisel (10%)

2.4. Projekti vastavus TASi läbivale printsiibile – uute ja innovatiivsete toodete arendamine (20%)

MEEDE 1.2. TURISMIETTEVÕTLUSE ARENDAMINE

1. Meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus
Enamus TASI piirkonna omavalitsustest on olukorras, kus rahvaarv väheneb ja vananeb ning surve tööelisele elanikkonnale kasvab. Kohapealseid kõrge lisandväärtusega ettevõtteid on vähe, millest tulenevalt on ka hästitasustatud töökohtade pakkumine väike. Samas on piirkonnal potentsiaali ettevõtluse arendamisel, eelkõige kohaliku ressursi kasutamisel ning turismis, mille võimalused pole tänaseks piisavalt hästi äriselt rakendatud. Vastavate väljakutsete leevendamise ning tasakaalustatud arengu tagamise puhul on vajalik turismiettevõtluse areng lähtuvalt olemasolevast potentsiaalist ning väliskeskkonna võimalustest.
2. Meetme eesmärk
TASI piirkonnas on nutikas ja spetsialiseerunud ettevõtlus.
3. Toetatavad tegevused
1) Piirkondlikku eripära rõhutava turismiettevõtluse arendamine: kohalike turismitoodete ja teenuste arendamine, sh majutus, toitlustus, aktiivse puhkuse teenused jms. 2) Ligipääsude, ühenduste jm toetava turismitaristu rajamine ning avalikus kasutuses olevate turismiobjektide arendamine.
4. Abikõlblikud kulud
- Turismitoodete ja -teenuste arendamiseks vajalikud investeeringu ehitistesse, taristusse, sisustusse, seadmetesse, vahenditesse ja inventari (<u>sealhulgas patendi, litsentsi, autoriõiguse ja kaubamärgi omandamine</u>) - Investeeringuprojektiga otseselt seotud nn toetavate pehmete tegevuste teostamine (koolitused, turundustegevused, <u>uuritud</u> jms). Nn pehmed tegevused on võimalikud ainult ühis- ja teadmussiirde projektide korral - Ehitise ehitamise ja parendamise kulude ning taristuinvesteeringute osaks võivad olla ka kavandatava ehitise projekteerimistööd, omanikujärelevalve ja muinsuskaitse järelevalve tegemise kulud - Projekti juhtimise kulud (ainult ühis- ja teadmussiirde projektide korral, v.a KOV) Toetust saavad projektid peavad olema jätkusuutlikud, nn poolikuid projekte, st selliseid projekte, mis pärast elluviimist jäävad ootama järgmise etapi rahastamist, ei toetata. Investeeringud tuleb teostada TASI piirkonnas.
5. Mitteabikõlblikud kulud
- Investeeringuga otseselt mitteseotud pehmed tegevused (üldharivad koolitused jms) <u>v.a ühisprojekti korral</u> - Kõik muud Leader-meetme poolt välistatud mitteabikõlblikud tegevused ja -kulud
6. Toetuse saajad
Mikroettevõtted (osaühingud, aktsiaseltsid, täisühingud, usaldusühingud, tulundusühistud, füüsilisest

- isikust ettevõtjad)
- Kolmanda sektori organisatsioonid (MTÜd, SAd)
- Kohalikud omavalitsused (ainult tegevus 2 lõikes)

7. Kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale (sh. dokumendid, mida peab projektitoetuse taotleja esitama taotluse esitamisel)

Projektitoetuse taotleja täidab PRIA e-keskkonnas projektikirjelduse vormi ning esitab sama keskkonna kaudu TASile järgmised dokumendid:

- ~~toetatava tegevuse ja kavandatava investeeringu eeldatava maksumuse arvestus kululiikide kaupa, välja arvatud juhul, kui projektitaotluse esitab ühisprojekti taotleja, kelle eelarve on esitatud tegevuskavas;~~
- ehitise puhul kavandatava ehitise **maksumuse eelarve** vastavalt Leader-määruse § 19 lõike 9 punkt 5 nõutele; ~~Eelarve esitatakse MS Exeeli tarkvaraga töödeldavas vormingus, mis on avaldatud PRIA kodulehel;~~
- ehitise puhul, ~~mille ehitamiseks taotletakse toetust alates 30 000 eurost, väljavõtte põhiprojekti joonistest koos põhiprojekti seletuskirjaga väljavõtte ehitusprojekti joonistest~~ juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks; ~~ehitise puhul, mille ehitamiseks taotletakse toetust alla 30 000 euro, väljavõtte eelprojekti joonistest koos eelprojekti seletuskirjaga~~ juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks;
- äriühingu puhul ~~taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta~~ kinnitatud ~~majandusaasta aruanne, de~~ või kontserni puhul ~~taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta kinnitatud majandusaasta konsolideeritud aruande~~ ärakiri, kui nimetatud aruanded mille äriregistrile esitamise tähtaeg on saabunud, juhul kui taotlejal on kohustus esitada äriregistrile majandusaasta aruanne ja see ei ole kättesaadavad äriregistrist;
- kui tegemist on ühisprojektiga, esitab taotleja **ühisprojekti tegevuskava**;
- projektijuhi elulookirjeldus**, kui taotletakse toetust projektijuhtimise kulude kohta;
- ärakiri dokumendist**, mis tõendab, et kavandatav ehitis, mida ehitatakse või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks (ettevõtjal kolmeks) aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest. Uue hoone püstitamise korral peab kavandatava hoone alune maa olema projektitoetuse taotleja omandis või peab sellele maale olema projektitoetuse taotleja kasuks seatud hoonestusõigus.

Projektitoetuse taotleja täidab TASi e-keskkonnas projektikirjelduse vormi ning esitab sama keskkonna kaudu TASile järgmised dokumendid:

- volitus**, kui projektijuht on volitatud esindaja;
- hinnapakkumused (-pakkumused)**;
- ehitusloa või ehitusteatise ärakiri**, kui vastava loa või teatise saamine on ehitusseadustiku kohaselt nõutav;
- kui investeering tehakse taotlejale mittekuuluval maa-alal, siis **ärakiri dokumendist**, mis tõendab, et **taotlejal on õigus tehtavat investeeringut kasutada antud maa-alal vähemalt viis (ettevõtjal kolm) aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest**;
- mitte varasema kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud kuu esimese kuupäeva seisuga **MTÜ liikmete nimekiri**, v.a usulised ühendused; SA esitab **asutajate ja nõukogu liikmete nimekirja***;
- eelmise majandusaasta tulude jaotus** (v.a KOV), millest nähtub avaliku sektori (riigi, kohaliku omavalitsuse või nende ühenduse, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku) toetuse osakaal*;

- **äriplaan** (äriplaani ei ole vaja esitada KOVil ning mittetulundusühendustel juhul, kui tegemist on infrastruktuuri investeeringuga meetme 1.2 tegevus 2 raames);
- teadmussiirde puhul ~~taotleja (koolituse või muu teadmussiirde ja teavituse osutaja) CV ja planeeritavate teadmussiirde tegevuste programm.~~

Teadmussiirde puhul peab taotleja taotluses ära põhjendama TASI tegevuspiirkonnale koolitus- ja teavitustegevusest saadava kasu ning tegevuspiirkonna vajaduse nimetatud koolituse osas, kirjeldama osalejate valiku printsiibid ning esitama planeeritavate teadmussiirde tegevuste programmi. ~~Samuti peab koolitaja esitama asjakohast suutlikkust tõendavas dokumendis andmed asjakohase töökogemuse või koolituskogemuse viimase kolme aasta kohta.~~

Muud nõuded projektitoetuse taotlejatele tulenevad TASI töökorra „Leader-meetme raames antava projektitoetuse taotlemise ja taotluste menetlemise kord“ ja Leader-määrusest.

*Antud dokumentide esitamine on vajalik, et selgitada välja, kas taotleja on hankija Riigihangete seaduse (RHSi) mõistes. RHS §540 lg 1 kohaselt peab hanke korda järgima:

1. MTÜ, mille liikmetest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik ning riik või riigiasutus;
2. SA, mille üheks asutajaks on riik või mille asutajatest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik või mille nõukogu liikmetest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik ning riik või riigiasutus;
3. RHS §540 lg 2 kohaselt peab hanke korda järgima juriidiline isik, keda põhiliselt rahastatakse avalikust sektorist.

8. Toetuse maksimaalne suurus ja määr

Maksimaalne toetussumma on 70 000 eurot, minimaalne toetussumma 2500 eurot.

Toetuse maksimaalne määr: kuni 50% toetatava tegevuse 1 puhul; kuni 80% toetatava tegevuse 2 puhul, kui taotlejaks on kolmanda sektori organisatsioon või kohalik omavalitsus, välja arvatud allpool toodud juhtudel.

- Teadmussiirde projekti elluviimiseks antakse toetust kuni 90% toetatava tegevuse abikõlblikest kuludest.
- Taristuinvesteeringu, välja arvatud uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks projektitoetuse taotlemise korral antakse projektitoetust kuni 60% investeeringu abikõlblikest kuludest.
- Uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks antakse projektitoetust kuni 90% abikõlblikest kuludest.
- Mootorsõiduki, maastikusõiduki ja veesõiduki ostmiseks ja liisimiseks projektitoetuse taotlemise korral antakse toetust kuni 30% investeeringuobjekti abikõlblikest kuludest.

9. Viide sihtvaldkonnale

Sihtvaldkond 6A: tegevusvaldkondade mitmekesistamise, väikettevõtete loomise ja arendamise ning töökohtade loomise hõlbustamine.

Sihtvaldkond 1A: innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades.

10. Strateegia meetme indikaatorid ja sihttasemed

Mõjuindikaatorid: Toetatud ettevõtete käibe muutus (tegevus 1 puhul).

- o Eesmärk iga ettevõtte puhul: käibe kasv vähemalt 20% kahe aasta jooksul alates projekti lõpetamisest.
- o Allikas: toetatud ettevõtete majandusaasta aruanded (2 korda perioodi jooksul).

Piirkonna külastatavuse muutus (tegevus 2 puhul).

- o Eesmärk kokku: piirkonna külastatavuse kasv võrreldes baasaastaga vähemalt 5% aastas.
- o Allikas: mobiilpositsioneerimise uuringud (baasaasta 2015; mõjuuuringud 2018. a, 2020. a).

Tulemusindikaator: Loodud töökohtade arv.

- o Eesmärk strateegiaperioodiks kokku: 35 uut töökohta turismisektoris.
- o Allikas: projektitaotlused (iga-aastaselt); rahastatud projektide mõju uuring (2 korda perioodi jooksul).

Väljundindikaator: Uute/parendatud turismitoodete/teenuste arv.

- o Eesmärk strateegiaperioodiks kokku: kokku 50 uut/parendatud toodet/teenust.
- o Allikas: projektitaotlused (iga-aastaselt); rahastatud projektide mõju uuring (2 korda perioodi jooksul).

11. Projektitoetuse taotluste hindamiskriteeriumid

1) Meetmespetsiifilised hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 40%), sh:

- 1.1. Projekti panus strateegia meetmespetsiifilise eesmärgi täitmisele (10%)
- 1.2. Projekti mõju meetme indikaatorite täitmisele (30%)

2) Universaalsed hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 60%), sh:

- 2.1. Projekti ja eelarve põhjendatus (20%)
- 2.2. Projekti tulemuslikkus ja elujõulisus (10%)
- 2.3. Taotleja suutlikkus projekti teostamisel (10%)
- 2.4. Projekti vastavus TASI läbivale printsiibile – uute ja innovatiivsete toodete arendamine (20%)

MEEDE 2.1. KOHALIKE TRADITSIOONIDE HOIDMINE JA ARENDAMINE

1. Meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus
Maapiirkonnas on probleeme nii kohaliku taristu kvaliteedi kui ka teatud teenuste kättesaadavusega, samuti on arenguruumi koostöö osas eri osapoolte vahel. Eraldi väljakutseteks on kohalike traditsioonide hoidmine ja arendamine. Tänapäevaste probleemide leevendamiseks on vajalik panustamine nii investeringutesse kui ka ühistegevustesse, et hoida ja arendada kohapealseid kogukondi.
2. Meetme eesmärk
TASi piirkonnas on elujõuline kogukond.
3. Toetatavad tegevused
1) Kultuuripärandi arendamine ja eksponeerimine 2) Uuenduslike ja/või traditsioonide edasiarendavate piirkondlike, maakondlike, üleriigiliste ja rahvusvaheliste ürituste läbiviimine 3) Kogukonnateenuste arendamine 4) Avalikuks kasutuseks mõeldud objektide ja taristu arendamine
4. Abikõlblikud kulud
- Tegevuste elluviimiseks vajalikud investeringu ehitistesse, taristusse (sh lairiba internet), sisustusse, seadmetesse, vahenditesse ja inventari; - Ühisürituste korraldamisega seotud kulud, sh koolitused, seminarid, õppereisid, messid, kultuuri- ja spordiüritused, <u>uuritud</u> jm. Nn pehmed tegevused on võimalikud ainult ühisprojektide korral; - Ehitise ehitamise ja parendamise kulude ning taristuinvesteeringute osaks võivad olla ka kavandatava ehitise projekteerimistööd, omanikujärelevalve ja muinsuskaitse järelevalve tegemise kulud; - Projektijuhtimise kulud (ainult ühisprojektide korral, ainult MTÜd, SAD); - Vabatahtlik töö. Toetust saavad projektid peavad olema jätkusuutlikud, nn poolikuid projekte, st selliseid projekte, mis pärast elluviimist jäävad ootama järgmise etapi rahastamist, ei toetata. Investeeringud tuleb teostada TASi piirkonnas.
5. Mitteabikõlblikud kulud
Kõik Leader-meetme poolt välistatud mitteabikõlblikud tegevused ja -kulud
6. Toetuse saajad
- Kolmanda sektori organisatsioonid (MTÜd, SAD) - Kohalikud omavalitsused - Maaeluministeeriumi haldusalasse kuuluvad TASi piirkonnas paiknevad muuseumid

7. Kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale (sh. dokumendid, mida peab projektitoetuse taotleja esitama taotluse esitamisel)

Projektitoetuse taotleja täidab PRIA e-keskkonnas projektikirjelduse vormi ning esitab sama keskkonna kaudu TASile järgmised dokumendid:

- ~~toetatava tegevuse ja kavandatava investeeringu eeldatava maksumuse arvestus kululiikide kaupa, välja arvatud juhul, kui projektitaotluse esitab ühisprojekti taotleja, kelle eelarve on esitatud tegevuskavas;~~
- ehitise puhul kavandatava ehitise **maksumuse eelarve** vastavalt Leader-määruse § 19 lõike 9 punkt 5 nõuetele; ~~Eelarve esitatakse MS Exceeli tarkvaraga töeldavas vormingus, mis on avaldatud PRIA kodulehel~~
- ehitise puhul, ~~mille ehitamiseks taotletakse toetust alates 30 000 eurost, väljavõte ehitusprojekti joonistest põhiprojekti joonistest~~ koos **põhiprojekti seletuskirjaga** juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks; ~~ehitise puhul, mille ehitamiseks taotletakse toetust alla 30 000 euro, väljavõte eelprojekti joonistest koos eelprojekti seletuskirjaga~~ juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks;
- äriühingu puhul kinnitatud majandusaasta aruanne, mille äriregistrile esitamise tähtaeg on saabunud, juhul kui taotlejal on kohustus esitada äriregistrile majandusaasta aruanne ja see ei ole kättesaadav äriregistrist;
- kui tegemist on ühisprojektiga, esitab taotleja **ühisprojekti tegevuskava**;
- **projektijuhi elulookirjeldus**, kui taotletakse toetust projektijuhtimise kulude kohta;
- kui tegemist on kogukonnateenuse projektiga, esitab taotleja ärakirja **TASi üldkoosoleku otsusest projekti heakskiitmise kohta**;
- **ärakiri dokumendist**, mis tõendab, et kavandatav ehitis, mida ehitatakse või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest. Uue hoone püstitamise korral peab kavandatava hoone alune maa olema projektitoetuse taotleja omandis või peab sellele maale olema projektitoetuse taotleja kasuks seatud hoonestusõigus.

Projektitoetuse taotleja täidab TASi e-keskkonnas projektikirjelduse vormi ning esitab sama keskkonna kaudu TASile järgmised dokumendid:

- **volitus**, kui projektijuht on volitatud esindaja;
- **hinnapakkumused (-pakkumused)**;
- **ehitusloa või ehitusteatise ärakiri**, kui vastava loa või teatise saamine on ehitusseadustiku kohaselt nõutav;
- kui investeering tehakse taotlejale mittekuuluval maa-alal, siis **ärakiri dokumendist**, mis tõendab, et **taotlejal on õigus tehtavat investeeringut kasutada antud maa-alal vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest**;
- mitte varasema kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud kuu esimese kuupäeva seisuga **MTÜ liikmete nimekiri**, v.a usulised ühendused; SA esitab **asutajate ja nõukogu liikmete nimekirja***;
- **eelmise majandusaasta tulude jaotus** (v.a KOV), millest nähtub avaliku sektori (riigi, kohaliku omavalitsuse või nende ühenduse, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku) toetuse osakaal*.

Muud nõuded projektitoetuse taotlejatele tulenevad TASi töökorrast „Leader-meetme raames antava projektitoetuse taotlemise ja taotluste menetlemise kord“ ja Leader-määrusest.

*Antud dokumentide esitamine on vajalik, et selgitada välja, kas taotleja on hankija Riigihangete seaduse (RHSi) mõistes. RHS §540 lg 1 kohaselt peab hanke korda järgima:

1. MTÜ, mille liikmetest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik ning riik või riigiasutus;
2. SA, mille üheks asutajaks on riik või mille asutajatest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik või mille nõukogu liikmetest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik ning riik või riigiasutus;
3. RHS §540 lg 2 kohaselt peab hanke korda järgima juriidiline isik, keda põhiliselt rahastatakse avalikust sektorist.

8. Toetuse maksimaalne suurus ja määr

Maksimaalne toetussumma on 70 000 eurot, minimaalne toetussumma 2500 eurot.

Toetuse maksimaalne määr: kuni 80% abikõlblikest kuludest, välja arvatud allpool toodud juhtudel.

- Taristuinvesteeringu, välja arvatud uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks projektitoetuse taotlemise korral antakse projektitoetust kuni 60% investeeringu abikõlblikest kuludest.
- Uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks antakse projektitoetust kuni 90% abikõlblikest kuludest.
- Kogukonnateenuse arendamiseks antakse projektitoetust kuni 90% investeeringu abikõlblikest kuludest, kui projektitaotlus on vastu võetud kohaliku tegevusgrupi üldkoosoleku otsusega.
- Mootorsõiduki, maastikusõiduki ja veesõiduki ostmiseks ja liisimiseks projektitoetuse taotlemise korral antakse toetust kuni 30% investeeringuobjekti abikõlblikest kuludest.

9. Viide sihtvaldkonnale

Sihtvaldkond 6B: maapiirkondade kohaliku arengu soodustamine.

Sihtvaldkond 1A: innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades.

10. Strateegia meetme indikaatorid ja sihttasemed

Mõjuindikaator: Toetatud projektide kasusaajate rahulolu.

o Eesmärk iga projekti puhul: keskmine kasusaajate rahulolu 5 palli skaalal vähemalt 4.

o Allikas: rahulolu uuring toetatud projektide kasusaajate hulgas (2 korda perioodi jooksul).

Tulemusindikaatorid: Investeeringuobjektide (kultuuripärand, avalikuks kasutuseks mõeldud objektid) püsikasutajate arv (vähemalt kord nädalas).

o Eesmärk iga projekti puhul: minimaalselt 20 püsikasutajat nädalas objekti kohta.

o Allikas: projektitaotlused (iga-aastaselt); rahastatud projektide mõju uuring (2 korda perioodi jooksul).

Uute/parendatud kogukonnateenuste kasutajate arv.

o Eesmärk iga kogukonnateenuse puhul: vähemalt 20 püsikasutajat.

o Allikas: projektitaotlused (iga-aastaselt); rahastatud projektide mõju uuring (2 korda perioodi jooksul).

Väljundindikaatorid: Uuenduslikel ühisüritustel osalejate arv.

o Eesmärk iga projekti puhul: 100 osalejat ühe ühisürituse kohta (v.a. koolituste ja seminaride puhul).

o Allikas: projektitaotlused; rahastatud projektide aruanded (iga-aastaselt).

Uute/parendatud kogukonnateenuste arv.

o Eesmärk strateegiaperioodiks kokku: 10 uut/parendatud kogukonnateenust.

o Allikas: projektitaotlused (iga-aastaselt); rahastatud projektide mõju uuring (2 korda perioodi jooksul).

Uute/parendatud investeeringuobjektide arv (kultuuripärand, avalikuks kasutuseks mõeldud objektid).

o Eesmärk strateegiaperioodiks kokku: 40 uut/parendatud investeeringuobjekti.

o Allikas: projektitaotlused (iga-aastaselt); rahastatud projektide mõju uuring (2 korda perioodi jooksul).

11. Projektitoetuse taotluste hindamiskriteeriumid

1) Meetmespetsiifilised hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 40%), sh:

1.1. Projekti panus strateegia meetmespetsiifilise eesmärgi täitmisele (10%)

1.2. Projekti mõju meetme indikaatorite täitmisele (30%)

2) Universaalsed hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 60%), sh:

2.1. Projekti ja eelarve põhjendatus (20%)

2.2. Projekti tulemuslikkus ja elujõulisus (10%)

2.3. Taotleja suutlikkus projekti teostamisel (10%)

2.4. Projekti vastavus TASI läbivale printsiibile – uute ja innovatiivsete toodete arendamine (20%)

MEEDE 2.2. NOORTE AKTIVISEERIMINE

1. Meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus
Maapiirkonnas on väljakutseteks noorte ettevõtlikkuse tugevdamine kui ka noorte vastavate oskuste arendamine. Vajalik on toetada teadmiste levikut ning uute oskuste omandamist kui ka investeeringuid noorte aktiveerimisega seotud vahenditesse.
2. Meetme eesmärk
TASi piirkonnas on elujõuline kogukond.
3. Toetatavad tegevused
1) Ettevõtlikkuse arendamine 2) Noorte praktiliste oskuste arendamine 3) Investeeringud noorte aktiveerimisega seotud vahenditesse
4. Abikõlblikud kulud
- Ettevõtlikkuse arendamisega seotud tegevuste läbiviimine, sh koolitused, seminarid, õppereisid, <u>uuringud</u> jms. - Noorte praktiliste oskuste arendamisega seotud tegevused, õpilasmalevad, laagrid, koostöö ettevõtetega jms. Nn pehmed tegevused on võimalikud ainult ühisprojektide korral - Investeeringud sisustusse, seadmetesse ja vahenditesse - Projektijuhtimise kulud (ainult ühisprojektide korral, ainult MTÜd, SAd) - Vabatahtlik töö Toetust saavad projektid peavad olema jätkusuutlikud, nn poolikuid projekte, st selliseid projekte, mis pärast elluviimist jäävad ootama järgmise etapi rahastamist, ei toetata. Kasusaajad peavad olema TASi piirkonnast.
5. Mitteabikõlblikud kulud
- Investeeringud ehitustegevusse - Kõik muud Leader-meetme poolt välistatud mitteabikõlblikud tegevused ja -kulud
6. Toetuse saajad
- Kolmanda sektori asutused (MTÜd, SAd), kellel noorsootöö on põhikirjaline eesmärk - Kohalikud omavalitsused - Maaeluministeeriumi haldusalasse kuuluvad TASi piirkonnas paiknevad muuseumid

7. Kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale (sh. dokumendid, mida peab projektitoetuse taotleja esitama taotluse esitamisel)

Projektitoetuse taotleja täidab PRIA e-keskkonnas projektikirjelduse vormi ning esitab sama keskkonna kaudu TASile järgmised dokumendid:

- ~~toetatava tegevuse ja kavandatava investeeringu eeldatava maksumuse arvestus kululiikide kaupa, välja arvatud juhul, kui projektitaotluse esitab ühisprojekti taotleja, kelle eelarve on esitatud tegevuskavas;~~
- äriühingu puhul kinnitatud majandusaasta aruanne, mille äriregistrile esitamise tähtaeg on saabunud, juhul kui taotlejal on kohustus esitada äriregistrile majandusaasta aruanne ja see ei ole kättesaadav äriregistrist;
- kui tegemist on ühisprojektiga, esitab taotleja **ühisprojekti tegevuskava**;
- **projektijuhi elulookirjeldus**, kui taotletakse toetust projektijuhtimise kulude kohta;
- **ärakiri dokumendist**, mis tõendab, et ehitis, kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

Projektitoetuse taotleja täidab TASi e-keskkonnas projektikirjelduse vormi ning esitab sama keskkonna kaudu TASile järgmised dokumendid:

- **volitus**, kui projektijuht on volitatud esindaja;
- **hinnapakkumused (-pakkumused)**;
- mitte varasema kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud kuu esimese kuupäeva seisuga **MTÜ liikmete nimekiri**, v.a usulised ühendused; SA esitab **asutajate ja nõukogu liikmete nimekirja***;
- **eelmise majandusaasta tulude jaotus** (v.a KOV), millest nähtub avaliku sektori (riigi, kohaliku omavalitsuse või nende ühenduse, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku) toetuse osakaal*;
- **koostööd, selle planeerimist ja noorte kaasatust tõendavad dokumendid**: nt protokoll koosolekust, osalejate nimekiri, fotod;
- **MTÜ, SA põhikiri** (tõendab, et noorsootöö on põhikirjaline eesmärk).

Muud nõuded projektitoetuse taotlejatele tulenevad TASi töökorra „Leader-meetme raames antava projektitoetuse taotlemise ja taotluste menetlemise kord“ ja Leader-määrusest.

*Antud dokumentide esitamine on vajalik, et selgitada välja, kas taotleja on hankija Riigihangete seaduse (RHSi) mõistes. RHS §540 lg 1 lg 1 kohaselt peab hanke korda järgima:

1. MTÜ, mille liikmetest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik ning riik või riigiasutus;
2. SA, mille üheks asutajaks on riik või mille asutajatest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik või mille nõukogu liikmetest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik ning riik või riigiasutus;
3. RHS §540 lg 2 kohaselt peab hanke korda järgima juriidiline isik, keda põhiliselt rahastatakse avalikust sektorist.

8. Toetuse maksimaalne suurus ja määr

Maksimaalne toetussumma on 15 000 eurot, minimaalne toetussumma 2500 eurot.

Toetuse maksimaalne määr: kuni 80% abikõlblikest kuludest.

9. Viide sihtvaldkonnale

Sihtvaldkond 6B: maapiirkondade kohaliku arengu soodustamine.

Sihtvaldkond 1A: innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades.

10. Strateegia meetme indikaatorid ja sihttasemed

Mõjuindikaator: Toetatud projektide kasusaajate rahulolu.

o Eesmärk iga projekti puhul: keskmine kasusaajate rahulolu 5 palli skaalal vähemalt 4.

o Allikas: rahulolu uuring toetatud projektide kasusaajate hulgas (2 korda perioodi jooksul).

Tulemusindikaator: Paranenud tegevusvõimalustega objektide kasutajate arv.

o Eesmärk iga projekti puhul: minimaalselt 20 püsikasutajat nädalas objekti kohta.

o Allikas: projektitaotlused (iga-aastaselt); rahastatud projektide mõju uuring (2 korda perioodi jooksul).

Väljundindikaatorid: Ettevõtlikkuse arendamisele suunatud projektide arv ning neis osalevate noorte arv.

o Eesmärk strateegiaperioodiks kokku: 10 projekti, kokku 300 osalevat noort.

o Allikas: projektitaotlused (iga-aastaselt); rahastatud projektide mõju uuring (2 korda perioodi jooksul).

Noorte praktiliste oskuste arendamisele suunatud projektide arv ning neis osalevate noorte arv.

o Eesmärk strateegiaperioodiks kokku: 10 projekti, kokku 300 osalevat noort.

o Allikas: projektitaotlused (iga-aastaselt); rahastatud projektide mõju uuring (2 korda perioodi jooksul).

11. Projektitoetuse taotluste hindamiskriteeriumid

1) Meetmespetsiifilised hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 40%), sh:

1.1. Projekti panus strateegia meetmespetsiifilise eesmärgi täitmisele (10%)

1.2. Projekti mõju meetme indikaatorite täitmisele (30%)

2) Universaalsed hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 60%), sh:

2.1. Projekti ja eelarve põhjendatus (20%)

2.2. Projekti tulemuslikkus ja elujõulisus (10%)

2.3. Taotleja suutlikkus projekti teostamisel (10%)

2.4. Projekti vastavus TASI läbivale printsiibile – uute ja innovatiivsete toodete arendamine (20%)

MEEDE 3.1. TASi PIIRKONDA JÄÄVATE VÕRGUSTIKE LOOMINE JA ARENDAMINE

1. Meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus
Selleks, et realiseerida paremini olemasolevat potentsiaali nii ettevõtluses kui ka kogukondade tegevustes on vajadus erinevate huvigruppide koostööks. Tulenevalt eelneva perioodi kogemusest on TASi jaoks oluliseks jätkuvaks prioriteediks koostöövõrgustike arendamine, seda nii olemasolevate kui ka uute võrgustike puhul. TASi piirkonda jäävate võrgustike puhul on vajaduseks nii olemasolevate koostöövõrgustike edasiarendamine kui ka uute võrgustike loomine ja arendamine. Vajadus on välja arendada jätkusuutlikud (isemajandavad) koostöövõrgustikud, mis on võimelised toimima ilma täiendava toetuseta.
2. Meetme eesmärk
1. TASi piirkonnas on nutikas ja spetsialiseerunud ettevõtlus. 2. TASi piirkonnas on elujõuline kogukond.
3. Toetatavad tegevused
1) Olemasolevate koostöövõrgustike arendamine 2) Uute spetsiifiliste koostöövõrgustike arendamine (mh nt ühisturunduse arendamine, taastuenergia ühine arendamine, infovõrgustike arendamine jms)
4. Abikõlblikud kulud
• Võrgustike arendamisega seotud tegevused, sh turundustegevused, koolitused, seminarid, õppereisid, messid <u>ja uuringud</u>. Nn pehmed tegevused on võimalikud ainult ühis- ja koostööprojektide korral • Investeeringud kogu võrgustiku seisukohast olulistesse objektidesse või rajatistesse (mille otsesteks kasusaajateks on enamus võrgustiku liikmetest, vajalik kirjalik tõendusmaterjal) • Ehitise ehitamise ja parendamise kulude ning taristuinvesteeringute osaks võivad olla ka kavandatava ehitise projekteerimistööd, omanikujärelevalve ja muinsuskaitse järelevalve tegemise kulud • Investeeringud sisustusse, seadmetesse, vahenditesse ja inventari (<u>sealhulgas patendi, litsentsi, autoriõiguse ja kaubamärgi omandamine</u>) • Projektijuhtimine (ainult ühis- ja koostööprojektide korral, v.a KOV ja Maaeluministeeriumi haldusalasse kuuluvad TASi piirkonnas paiknevad muuseumid) • Vabatahtlik töö Toetust saavad projektid peavad olema jätkusuutlikud, nn poolikuid projekte, st selliseid projekte, mis pärast elluviimist jäävad ootama järgmise etapi rahastamist, ei toetata. Investeeringud tuleb teostada TASi piirkonnas.
5. Mitteabikõlblikud kulud
• Organisatsioonide üksikprojektid • Investeeringud objektidesse, mis ei ole suunatud enamiku võrgustiku liikmete otseseks teenindamiseks

- Kõik muud Leader-meetme poolt välistatud mitteabikõlblikud tegevused ja -kulud

6. Toetuse saajad

- Kolmanda sektori organisatsioonid (MTÜd, SAd), sh TAS (maksimaalselt 20% meetme vahenditest)
- Kohalikud omavalitsused
- Mikroettevõtted
- Maaeluministeriumi haldusalasse kuuluvad TASi piirkonnas paiknevad muuseumid

7. Kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale (sh. dokumendid, mida peab projektitoetuse taotleja esitama taotluse esitamisel)

Projektitoetuse taotleja täidab PRIA e-keskkonnas projektikirjelduse vormi ning esitab sama keskkonna kaudu TASile järgmised dokumendid:

- ~~toetatava tegevuse ja kavandatava investearvestuse eeldatava maksumuse arvestus~~ kululiikide kaupa, välja arvatud juhul, kui projektitaotluse esitab ühisprojekti taotleja, kelle eelarve on esitatud tegevuskavas;
- ehitise puhul kavandatava ehitise **maksumuse eelarve** vastavalt Leader-määruse § 19 lõike 9 punkt 5 nõuetele; ~~Eelarve esitatakse MS Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus, mis on avaldatud PRIA kodulehel~~
- ehitise puhul, ~~mille ehitamiseks taotletakse toetust alates 30 000 eurost, väljavõte ehitusprojekti joonistest koos ehitusprojekti seletuskirjaga põhiprojekti joonistest koos põhiprojekti seletuskirjaga~~ juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks; ~~ehitise puhul, mille ehitamiseks taotletakse toetust alla 30 000 euro, väljavõte eelprojekti joonistest koos eelprojekti seletuskirjaga~~ juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks;
- äriühingu puhul ~~taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta~~ kinnitatud ~~majandusaasta aruanne, de~~ või kontserni puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud ~~majandusaasta kinnitatud majandusaasta konsolideeritud aruande~~ ära kiri, kui nimetatud aruanded mille äriregistrile esitamise tähtaeg on saabunud, juhul kui taotlejal on kohustus esitada äriregistrile majandusaasta aruanne ja see ei ole kättesaadavad äriregistrist;
- kui tegemist on ühisprojektiga, esitab taotleja **ühisprojekti tegevuskava**;
- **projektijuhi elulookirjeldus**, kui taotletakse toetust projektijuhtimise kulude kohta;
- kui tegemist on TASi projektiga, esitab taotleja ära kirja **TASi üldkoosoleku otsusest projekti heakskiitmise kohta**;
- **ühiste kavatsuste kokkuleppe ära kiri**, kui taotletakse toetust kohaliku tegevusgrupi riigisisese koostööprojekti ettevalmistamiseks;
- **ära kiri dokumendist**, mis tõendab, et kavandatav ehitis, mida ehitatakse või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks (ettevõtjal kolmeks) aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest. Uue hoone püstitamise korral peab kavandatava hoone alune maa olema projektitoetuse taotleja omandis või peab sellele maale olema projektitoetuse taotleja kasuks seatud hoonestusõigus.

Projektitoetuse taotleja täidab TASi e-keskkonnas projektikirjelduse vormi ning esitab sama keskkonna kaudu TASile järgmised dokumendid:

- **volitus**, kui projektijuht on volitatud esindaja;
- **hinnapakkumused (-pakkumused)**;
- **ehitusloa või ehitusteatise ära**kiri, kui vastava loa või teatise saamine on ehitusseadustiku kohaselt nõutav;
- kui investering tehakse taotlejale mittekuuluval maa-alal, siis **ärakiri dokumendist**, mis tõendab, et taotlejal on õigus tehtavat investeringut kasutada antud maa-alal vähemalt viis **(ettevõtjal kolm)** aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
- mitte varasema kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud kuu esimese kuupäeva seisuga **MTÜ liikmete nimekiri**, v.a usulised ühendused; SA esitab **asutajate ja nõukogu liikmete nimekirja***;
- **eelmise majandusaasta tulude jaotus** (v.a KOV), millest nähtub avaliku sektori (riigi, kohaliku omavalitsuse või nende ühenduse, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku) toetuse osakaal*;
- **allkirjastatud koostöökokkulepped**.

Muud nõuded projektitoetuse taotlejatele tulenevad TASi töökorra „Leader-meetme raames antava projektitoetuse taotlemise ja taotluste menetlemise kord“ ja Leader-määrusest.

*Antud dokumentide esitamine on vajalik, et selgitada välja, kas taotleja on hankija Riigihangete seaduse (RHSi) mõistes. RHS §540 lg 1 kohaselt peab hanke korda järgima:

1. MTÜ, mille liikmetest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik ning riik või riigiasutus;
2. SA, mille üheks asutajaks on riik või mille asutajatest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik või mille nõukogu liikmetest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik ning riik või riigiasutus;
3. RHS §540 lg 2 kohaselt peab hanke korda järgima juriidiline isik, keda põhiliselt rahastatakse avalikust sektorist.

8. Toetuse maksimaalne suurus ja määr

Maksimaalne toetussumma on 70 000 eurot, minimaalne toetussumma 5000 eurot.

Toetuse maksimaalne määr:

- Kolmanda sektori organisatsioonid, KOVi - kuni 80%;
- Mikroettevõtted, teiste organisatsioonide kasumi teenimisele suunatud projektid – kuni 50%

v.a allpool toodud juhtudel:

- Taristuinvesteeringu, välja arvatud uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks projektitoetuse taotlemise korral antakse projektitoetust kuni 60% investeeringu abikõlblikest kuludest.
- Uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks antakse projektitoetust kuni 90% abikõlblikest kuludest.
- Mootorsõiduki, maastikusõiduki ja veesõiduki ostmiseks ja liisimiseks projektitoetuse taotlemise korral antakse toetust kuni 30% investeeringuobjekti abikõlblikest kuludest.

9. Viide sihtvaldkonnale

Sihtvaldkond 6B: maapiirkondade kohaliku arengu soodustamine.

Sihtvaldkond 6A: tegevusvaldkondade mitmekesistamise, väikettevõtete loomise ja arendamise ning töökohtade loomise hõlbustamine.

Sihtvaldkond 1A: innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades.

10. Strateegia meetme indikaatorid ja sihttasemed

Mõjuindikaator: Võrgustike liikmete rahulolu (mõõdetakse 2 korda perioodi jooksul, allikas: liikmete rahulolu-uuring).

o Eesmärk: keskmine võrgustike liikmete rahulolu 5 palli skaalal vähemalt 4.

o Allikas: liikmete rahulolu-uuring.

Tulemusindikaator: Toimivate koostöövõrgustike arv (mõõdetakse iga-aastaselt).

o Eesmärk: 8 toimivat koostöövõrgustikku.

o Allikas: võrgustike info.

Väljundindikaator: Võrgustikes osalevate organisatsioonide arv (mõõdetakse iga-aastaselt).

o Eesmärk perioodi lõpuks: võrgustikes osaleb kokku 100 organisatsiooni.

o Allikas: võrgustike info.

11. Projektitoetuse taotluste hindamiskriteeriumid

1) Meetmespetsiifilised hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 40%), sh:

1.1. Projekti panus strateegia meetmespetsiifilise eesmärgi täitmisele (10%)

1.2. Projekti mõju meetme indikaatorite täitmisele (30%)

2) Universaalsed hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 60%), sh:

2.1. Projekti ja eelarve põhjendatus (20%)

2.2. Projekti tulemuslikkus ja elujõulisus (10%)

2.3. Taotleja suutlikkus projekti teostamisel (10%)

2.4. Projekti vastavus TASI läbivale printsiibile – uute ja innovatiivsete toodete arendamine (20%)

MEEDE 3.2. REGIONAALSE JA RAHVUSVAHELISE KOOSTÖÖ EDENDAMINE

1. Meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus
Tulenevalt eelneva perioodi kogemusest on TASi jaoks oluliseks jätkuvaks prioriteediks koostöövõrgustike arendamine, seda nii olemasolevate kui ka uute võrgustike puhul. Antud meede toetab siseriiklike ja rahvusvaheliste koostöövõrgustike arendamist. TASi regionaalse ja rahvusvahelise koostöö arendamise raames on vajadus toetada nii juba toimivate võrgustike edasist arendamist kui ka uute võrgustike loomist ja arendamist. Vajadus on välja arendada jätkusuutlikud (isemajandavad) koostöövõrgustikud, mis on võimelised toimima ilma täiendava toetuseta.
2. Meetme eesmärk
1. TASi piirkonnas on nutikas ja spetsialiseerunud ettevõtlus. 2. TASi piirkonnas on elujõuline kogukond.
3. Toetatavad tegevused
1) Olemasolevate regionaalsete ja rahvusvaheliste koostöövõrgustike arendamine 2) Uute regionaalsete ja rahvusvaheliste koostöövõrgustike arendamine, sh koostöö edendamine Tartu ja Elva linnaga teenuste tagamiseks ja arendamiseks
4. Abikõlblikud kulud
• Võrgustike arendamisega seotud tegevused, sh turundustegevused, koolitused, seminarid, õppereisid, messid, <u>uuritud</u> jms. Nn pehmed tegevused on võimalikud ainult ühis- ja koostööprojektide korral • Investeeringud kogu võrgustiku seisukohast olulistesse objektidesse või rajatistesse (mille otsesteks kasusaajateks on enamasti võrgustiku liikmetest, vajalik kirjalik tõendusmaterjal) • Ehitise ehitamise ja parendamise kulude ning taristuinvesteeringute osaks võivad olla ka kavandatava ehitise projekteerimistööd, omanikujärelevalve ja muinsuskaitse järelevalve tegemise kulud • Investeeringud sisustusse, seadmetesse, vahenditesse ja inventari (<u>sealhulgas patendi, litsentsi, autoriõiguse ja kaubamärgi omandamine</u>) • Projektijuhtimine (ainult ühis- ja koostööprojektide korral, v.a KOV ja Maaeluministeeriumi haldusalasse kuuluvad TASi piirkonnas paiknevad muuseumid) • Vabatahtlik töö Toetust saavad projektid peavad olema jätkusuutlikud, nn poolikuid projekte, st selliseid projekte, mis pärast elluviimist jäävad ootama järgmise etapi rahastamist, ei toetata. Investeeringud tuleb teostada TASi piirkonnas.
5. Mitteabikõlblikud kulud
• Organisatsioonide üksikprojektid • Investeeringud objektidesse, mis ei ole suunatud enamiku võrgustiku liikmete otseseks teenindamiseks • Kõik muud Leader-meetme poolt välistatud mitteabikõlblikud tegevused ja -kulud

6. Toetuse saajad

- Kolmanda sektori organisatsioonid (MTÜd, SAd), sh TAS (maksimaalselt 20% meetme vahenditest)
- Kohalikud omavalitsused
- Mikroettevõtted
- Maaeluministeriumi haldusalasse kuuluvad TASi piirkonnas paiknevad muuseumid

7. Kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale (sh. dokumendid, mida peab projektitoetuse taotleja esitama taotluse esitamisel)

Projektitoetuse taotleja täidab PRIA e-keskkonnas projektikirjelduse vormi ning esitab sama keskkonna kaudu TASile järgmised dokumendid:

- ~~toetatava tegevuse ja kavandatava investeeringu eeldatava maksumuse arvestus kululiikide kaupa, välja arvatud juhul, kui projektitaotluse esitab ühisprojekti taotleja, kelle eelarve on esitatud tegevuskavas;~~
- ehitise puhul kavandatava ehitise **maksumuse eelarve** vastavalt Leader-määruse § 19 lõike 9 punkt 5 nõuetele; ~~Eelarve esitatakse MS Exeeli tarkvaraga töödeldavas vormingus, mis on avaldatud PRIA kodulehel;~~
- ehitise puhul, mille ehitamiseks taotletakse toetust alates 30 000 eurost, **väljavõte ehitusprojekti joonistest koos ehitusprojekti seletuskirjaga põhiprojekti joonistest koos põhiprojekti seletuskirjaga** juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks;
~~ehitise puhul, mille ehitamiseks taotletakse toetust alla 30 000 euro, väljavõte eelprojekti joonistest koos eelprojekti seletuskirjaga juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks;~~
- äriühingu puhul ~~taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta~~ kinnitatud **majandusaasta aruanne, de** või kontserni puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta kinnitatud **majandusaasta konsolideeritud aruande** äraakiri, kui nimetatud aruanded mille äriregistrile esitamise tähtaeg on saanud, juhul kui taotlejal on kohustus esitada äriregistrile majandusaasta aruanne ja see ei ole kättesaadav ~~ad~~ äriregistrist;
- kui tegemist on ühisprojektiga, esitab taotleja **ühisprojekti tegevuskava**;
- **projekti juhi elulookirjeldus**, kui taotletakse toetust projektijuhtimise kulude kohta;
- kui tegemist on TASi projektiga, esitab taotleja ärakirja **TASi üldkoosoleku otsusest projekti heakskiitmise kohta**;
- **ühiste kavatsuste kokkuleppe äraakiri**, kui taotletakse toetust kohaliku tegevusgrupi riigisisese või piirülese koostööprojekti ettevalmistamiseks;
- **äraakiri dokumendist**, mis tõendab, et kavandatav ehitise, mida ehitatakse või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks (ettevõtjal kolmeks) aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

Projektitoetuse taotleja täidab TASi e-keskkonnas projektikirjelduse vormi ning esitab sama keskkonna kaudu TASile järgmised dokumendid:

- **volitus**, kui projektijuht on volitatud esindaja;
- **hinnapakkumused (-pakkumused)**;
- **ehitusloa või ehitusteatise äraakiri**, kui vastava loa või teatise saamine on ehitusseadustiku kohaselt nõutav;
- kui investering tehakse taotlejale mittekuuluval maa-alal, siis **äraakiri dokumendist**, mis tõendab, et taotlejal on õigus tehtavat investeeringut kasutada antud maa-alal vähemalt viis (ettevõtjal kolm) aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;

- mitte varasema kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud kuu esimese kuupäeva seisuga **MTÜ liikmete nimekirja**, v.a usulised ühendused; SA esitab **asutajate ja nõukogu liikmete nimekirja***;
- **eelmise majandusaasta tulude jaotus** (v.a KOV), millest nähtub avaliku sektori (riigi, kohaliku omavalitsuse või nende ühenduse, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku) toetuse osakaal*;
- **allkirjastatud koostöökokkulepped**.

Muud nõuded projektitoetuse taotlejatele tulenevad TASI töökorrast „Leader-meetme raames antava projektitoetuse taotlemise ja taotluste menetlemise kord“ ja Leader-määrusest.

*Antud dokumentide esitamine on vajalik, et selgitada välja, kas taotleja on hankija Riigihangete seaduse (RHSi) mõistes. RHS §~~540~~~~lg 1~~ lg 1 kohaselt peab hanke korda järgima:

1. MTÜ, mille liikmetest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik ning riik või riigiasutus;
2. SA, mille üheks asutajaks on riik või mille asutajatest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik või mille nõukogu liikmetest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik ning riik või riigiasutus;
3. RHS §~~540~~ lg 2 kohaselt peab hanke korda järgima juriidiline isik, keda põhiliselt rahastatakse avalikust sektorist.

8. Toetuse maksimaalne suurus ja määr

Maksimaalne toetussumma on 70 000 eurot, minimaalne toetussumma 10 000 eurot.

Toetuse maksimaalne määr:

- Kolmanda sektori organisatsioonid, KOVid - kuni 80%;
- Mikroettevõtted, teiste organisatsioonide kasumi teenimisele suunatud projektid – kuni 50%

v.a allpool toodud juhtudel:

- Taristuinvesteeringu, välja arvatud uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks projektitoetuse taotlemise korral antakse projektitoetust kuni 60% investeeringu abikõlblikest kuludest.
- Uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks antakse projektitoetust kuni 90% abikõlblikest kuludest.
- Mootorsõiduki, maastikusõiduki ja veesõiduki ostmiseks ja liisimiseks projektitoetuse taotlemise korral antakse toetust kuni 30% investeeringuobjekti abikõlblikest kuludest.
- Kohalikule tegevusgrupile antakse Leader-määruse § 29 lõikes 2 nimetatud piiriülese koostööprojekti ettevalmistava projekti kohta projektitoetust kuni 100% abikõlblikest kuludest.

9. Viide sihtvaldkonnale

Sihtvaldkond 6B: maapiirkondade kohaliku arengu soodustamine.

Sihtvaldkond 6A: tegevusvaldkondade mitmekesistamise, väikettevõtete loomise ja arendamise ning töökohtade loomise hõlbustamine.

Sihtvaldkond 1A: innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades.

10. Strateegia meetme indikaatorid ja sihttasemed

Mõjuindikaator: Võrgustike liikmete rahulolu (mõõdetakse 2 korda perioodi jooksul).

o Eesmärk: keskmine võrgustike liikmete rahulolu 5 palli skaalal vähemalt 4.

o Allikas: liikmete rahulolu-uuring.

Tulemusindikaator: Toimivate koostöövõrgustike arv (mõõdetakse iga-aastaselt).

o Eesmärk: 6 toimivat koostöövõrgustikku.

o Allikas: võrgustike info.

Väljundindikaator: Võrgustikes osalevate organisatsioonide arv (mõõdetakse iga-aastaselt)

o Eesmärk perioodi lõpuks: võrgustikes osaleb kokku 200 organisatsiooni.

o Allikas: võrgustike info.

11. Projektitoetuse taotluste hindamiskriteeriumid

1) Meetmespetsiifilised hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 40%), sh:

1.1. Projekti panus strateegia meetmespetsiifilise eesmärgi täitmisele (10%)

1.2. Projekti mõju meetme indikaatorite täitmisele (30%)

2) Universaalsed hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 60%), sh:

2.1. Projekti ja eelarve põhjendatus (20%)

2.2. Projekti tulemuslikkus ja elujõulisus (10%)

2.3. Taotleja suutlikkus projekti teostamisel (10%)

2.4. Projekti vastavus TASI läbivale printsiibile – uute ja innovatiivsete toodete arendamine (20%)